

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództwa L. spółki akcyjnej z siedzibą w W.
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,
na skutek skarg kasacyjnych powoda i pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Warszawie z 27 czerwca 2024 r., sygn. VII AGa 415/23,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 28 kwietnia 2025 r.
wniosku pełnomocnika powoda z 14 kwietnia 2025 r. o wyłączenie SSN Grzegorza
Pastuszko od rozpoznania sprawy,

oddala wniosek.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 14 kwietnia 2025 r. pełnomocnik powoda zwrócił się
o wyłączenie SSN Grzegorza Pastuszko od rozpoznania sprawy II NSK 16/25.

W uzasadnieniu wniosku, w zakresie postulowanego wyłączenia sędziego,
pełnomocnik powoda podniósł wyłącznie okoliczność, iż został on powołany
na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa
ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.
o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw,
co w świetle orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,

Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Sądu Najwyższego świadczyć ma o braku bezstronności i niezawisłości sędziego objętego wnioskiem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziego był bezzasadny i jako taki podlegał oddaleniu.

Zgodnie z art. 48 § 1 k.p.c., sędzia jest wyłączony z mocy samej ustawy: (1) w sprawach, w których jest stroną lub pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziałuje na jego prawa lub obowiązki; (2) w sprawach swego małżonka, krewnych lub powinowatych w linii prostej, krewnych bocznych do czwartego stopnia i powinowatych bocznych do drugiego stopnia; (3) w sprawach osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli; (4) w sprawach, w których był lub jest jeszcze pełnomocnikiem albo był radcą prawnym jednej ze stron; (5) w sprawach, w których w instancji niższej brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia, jako też w sprawach o ważność aktu prawnego z jego udziałem sporządzonego lub przez niego rozpoznanego oraz w sprawach, w których występował jako prokurator; (6) w sprawach o odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, jeżeli brał udział w wydaniu tego orzeczenia.

Z kolei zgodnie z art. 49 § 1 k.p.c., niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48 k.p.c., sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

Oceniając zasadność wywiedzionego przez pełnomocnika powoda wniosku o wyłączenie sędziego podkreślić przede wszystkim należy, że poza samym wskazaniem w jego uzasadnieniu okoliczności powołania sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, a także przywołania orzeczeń ETPCz, TSUE i SN, wnioskodawca nie formułuje jakiegokolwiek odwołania do konkretnych

okoliczności danej sprawy, które mogłyby świadczyć, że sędzia objęty wnioskiem nie będzie bezstronny. Co więcej, pełnomocnik powoda, w żaden sposób nie stara się chociażby uprawdopodobnić podstaw wyłączenia sędziego, tj. wykazać konkretnych okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności lub niezależności.

Naczelny Sąd Administracyjny wielokrotnie wskazywał, że sędzia, powołany na skutek wniosku obecnej (i poprzedniej) Krajowej Rady Sądownictwa, jest sędzią w rozumieniu prawa polskiego i europejskiego, zaś sąd z jego udziałem jest sądem w rozumieniu przepisów unijnych. Naczelny Sąd Administracyjny przyjmuje jednocześnie, że tylko wykazanie konkretnych przesłanek mogących świadczyć o braku niezależności lub bezstronności sędziego może prowadzić do innego wniosku, natomiast sama okoliczność powołania na urząd na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw „pozostaje bez znaczenia” (zob. np. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego: z 30 sierpnia 2022 r., III FZ 311/22; z 24 lutego 2022 r., III FZ 833/21; z 15 marca 2022 r., III FZ 6/22; z 30 marca 2022 r., III FZ 95/22). Ponadto w wyroku z 20 kwietnia 2023 r., II OSK 2539/22, Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że sędzia powołany w powyższej procedurze przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej „jest sędzią Rzeczypospolitej Polskiej i sędzią europejskim w rozumieniu art. 2 i art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1-3 TUE w związku z art. 47 Karty Praw Podstawowych (Dz.Urz.U.E.C 303 z 14 grudnia 2007 r., s. 1), a także art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.), także wówczas, gdy procedura poprzedzająca jego powołanie mogła być dotknięta wadami”.

Przypomnieć należy, że o możliwości wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy nie decyduje samo subiektywne przekonanie strony o braku bezstronności sędziego, ale wystąpienie w konkretnej sprawie okoliczności uzasadniających to odczucie. Pogląd ten utrwalony jest zarówno w orzecznictwie,

jak i doktrynie, przy czym w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się wręcz, że „nie uzasadnia wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy okoliczność, że brał on już udział w rozpoznaniu innych spraw z udziałem tej samej strony, chociażby «tematycznie» (według określenia skarżącej) związanych ze sprawą, w której złożono wniosek o jego wyłączenie. Nie jest również podstawą do wyłączenia sędziego jedynie subiektywne przekonanie strony, że w poprzednich sprawach z jej udziałem zachowanie sędziego miało cechy stronnictwa” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2012 r., II CZ 215/11). Konsekwentnie hipotetyczne zachowania sędziego w innej sprawie, jak i ogólnie inne ewentualne sprawy z udziałem sędziego, nie mogą same przez się stanowić racji do przyjęcia braku jego bezstronności „w danej sprawie” skutkującego wyłączeniem sędziego.

W powołanych w uzasadnieniu wniosku o wyłączenie sędziego orzeczeniach ETPCz trybunał orzekł w zasadzie jedynie o naruszeniu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a prezentowane w uzasadnieniu stanowisko Trybunału pomija, dotychczasowe orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego w odniesieniu do ustawowych podstaw procedury powoływania sędziów. W tym zakresie, zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Trybunału, nawet stwierdzone przypadki naruszenia Konstytucji RP przy przedstawianiu kandydatów na stanowiska sędziowskie nie mogą prowadzić do kwestionowania ważności i skuteczności aktów powoływania sędziów przez Prezydenta RP, jeśli kandydaci spełniali merytoryczne kryteria ich powołania (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z: 29 listopada 2007 r., SK 43/06, OTK ZU 10A/2007, poz. 130; 16 kwietnia 2008 r., K 40/07, OTK ZU 3A/2008, poz. 44; 27 maja 2008 r., SK 57/06, OTK ZU 4A/2008, poz. 63; 19 listopada 2009 r., K 62/07, OTK ZU 10A/2009, poz. 149; 20 czerwca 2017 r., K 5/17, OTK ZU A/2017, poz. 48).

Zastosowanie wyroków ETPCz wydanych w sprawach Reczkowicz przeciwko Polsce, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, które adresowane są do ustawodawcy i nie mogą stanowić podstawy do orzekania przez Sąd Najwyższy, prowadziłoby do oczywistego naruszenia unormowań konstytucyjnych zakazujących kwestionowania powołania sędziego spełniającego merytoryczne kryteria jego powołania. W konsekwencji kierowanie się wyrokiem Dolińska-Ficek

i Ozimek przeciwko Polsce, który miał na celu ochronę polskich unormowań konstytucyjnych, w rzeczywistości prowadziłoby do rażącego naruszenia tych unormowań ustrojowych (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2024 r., I NWW 183/24).

Odnosząc się w końcu do przywołanej we wniosku uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., to przypomnieć należy pełnomocnikowi powoda, iż utraciła ona moc obowiązującą na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r. sygn. U 2/20. Nadto, skoro ustrój i właściwość sądów oraz postępowanie przed sądami określają ustawy (art. 176 ust. 1 Konstytucji), to uchwała Sądu Najwyższego nie może wyłączyć od orzekania określonej grupy sędziów, a tym bardziej indywidualnego sędziego (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 2025 r., III CB 14/25).

Niezależnie od powyższego, ani TSUE, ani ETPCz oraz SN nie wypowiadały się co do procedury konkursowej przed KRS, w której uczestniczył sędzia objęty wnioskiem. Nie jest zatem też tak, iż skład rozpoznający wniosek pełnomocnika powoda, ma wypowiadać się *in causa sua*.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, iż sformułowany przez pełnomocnika powoda wniosek o wyłączenie sędziego nie zasługiwał na uwzględnienie i jako bezzasadny podlegał oddaleniu.

Z powyższych względów, na podstawie przytoczonych przepisów, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[P.Sz.]

[a.ł]